

Fáilte chuig Seachtain na Scoileanna Caitliceacha 2017

Is é téama Sheachtain na Scoileanna Caitliceacha na bliana seo ná Scoileanna Caitliceacha: **Foghlaim leis An Pápa Proinsias Conas Aire a Thabhairt don Domhan Coiteann**. Iarrann na téamaí éagsúla orainn dul i ngníomh:

Lá 1 Radharc	Lá 2 Aire	Lá 3 Faire	Lá 4 Cosaint	Lá 5 Roinnt
-------------------------------	----------------------------	-----------------------------	-------------------------------	------------------------------

Agus clabhsúr ag teacht le Bliain na Trócaire cuirtear glao orainn dul i ngníomh agus aire cheart a thabhairt don domhan, agus aire a thabhairt dá chéile chomh maith. Cuireann an Eaglais i gcuimhne dúinn go bhfuil dualgas cúraim orainn maidir leis an domhan is a bhfuil ann, ionas go ndéanfar deimhin de go gcuirfidimid sinn féin ó bhealach ár mbasctha. Tá an Pápa Proinsias go mór i bhfabhar an oideachais a chabhródh linn ár shlite maireachtála féin a athrú, agus ar an mbealach sin athrú a chur ar an saol ar fad. Dar leis go gcuirtear tús leis an oideachas éifeachtach sa bhaile. Is ansin a fhoghlaimimid maidir le meas a léiriú don domhan is do phobal na cruinne. Áit ina mbíonn cultúr an bháis ann, is é an teaghlach croí chultúr na beatha. In ainm an Athar, ag leanúint deashampla Iosa Críost, agus i láthair an Naoimh Spioraid, déanaimid teagmháil go rialta le Dia, ní hamháin i measc dhaoine ach sa domhan fisiceach chomh maith. Mar a dúradh in aitheasc fadó, tá an domhan seo againn ag impí orainn go dtabharfaí grá dó. Is sinne giollaí an Chruthaithe, agus is é an cúram atá orainn ná a bheith feasach faoi aon ábhar a dhéanadh dochar don domhan: truailliú, athrú aeráide, triomach, bithéagsúlacht ag dul in éag, an laghdú in aghaidh an lae a thagann ar mheas a bheith ann ar dhínit an Chruthaithe. Ní leor taighde a dhéanamh agus ráitis fholmha a chur amach faoin éagothroime ar domhan. Iarrann Laudato Sí' orainn a bheith gníomhach maidir leis an éagóir, radharc soiléir úr a bheith againn ar an saol, ar an uile neach beo, ar an bpobal domhanda, agus comhbhráiteacht an cheangail atá againn leis an nádúr a mhóthú. Múineann an Pápa Proinsias dúinn conas radharc úr ceart a fháil ionas gur féidir linn a bheith gníomhach ar mhalairt bhealaigh. Tugtar ár ndúshlán scrúdú a dhéanamh ar an tslí mhaireachtála atá againn. An bhfuil mo ghníomhartha ag cur le deacrachtaí na timpeallachta? An bhfuilim tiomanta dó, saol níos fearr a bhronnadh ar an gcéad ghlúin eile? An dtuigim an fhulaingt a bhaineann leis na tíortha i mbéal forbartha toisc gníomhartha agus dearcadh mhuintir an Iarthair? An dtuigim go mairimid i ndomhan coiteann? An féidir liomsa feabhas a chur ar mo chúrsaí féin ionas go mbeidh buntáiste ann don leas coiteann? Is féidir comhrá a dhéanamh faoi na ceisteanna seo maidir leis an inbhuanaitheacht. Is ábhar leathan é seo, agus d'fhéadfaí é a bheith faoi chaibidil i ranna éagsúla na Scoileanna Caitliceacha.

Beidh na hacmhainní le haghaidh Seachtain na Scoileanna Caitliceacha ar fáil ar líne i mbliana. Tá trí cheacht ar fáil don tSraith Shóisearach agus dhá cheacht don tSraith Shinsearach den Oideachas Reiligiúnach. Bunaíodh gach aon cheacht ar an imlitir Laudato Sí' agus baintear úsáid as na cleachtais a mholtar sa straitéis náisiúnta litearthachta agus uimhearthachta, agus as cleachtais féin-mhachnaimh a chabhródh le meastóireacht a dhéanamh sa seomra ranga. Tugtar deiseanna don fhoireann chomh maith, machnamh a dhéanamh ar ábhar saibhir na himlitreach seo.

Logáil isteach ag www.catholicschools.ie le hacmhainní SSC 2017 a íoslódáil.

Glóir duit, a Thiarna. Le gach dea-ghuí,

An Fhoireann Cheapadh Acmhainní

Machnamh an Lae

Foghlaim leis An Pápa Proinsias Conas Aire a Thabhairt don Domhan Coiteann

An Luan (Radharc)

Is ó Shan Proinsias Assisi a ghlac an Pápa Proinsias a ainm. Bhí ainm in airde ar Shan Proinsias mar fhear na síochána, mar dhuine a thug aire don chomhshaol, a thug grá do na bochtáin. Sa litir a scríobh sé faoin gCruthú, darb ainm Laudato Sí', iarrann an Pápa Proinsias orainn breathnú ar an domhan mar áit chónaithe coiteann, agus breathnú ar chách mar dheartháireacha nó deirfiúracha linn. Deir sé san imlitir go bhfuil idirghaol i measc an uile rud a cruthaíodh, go bhfuilimid in éineacht lena chéile ar oilithreacht iontach an tsaoil, ceangailte lena chéile ag an ngrá ollmhór atá ag Dia dúinn, agus cion againn ar a chéile agus ar an mBráthair Grian, an tSiúr Ré, an Bráthair Abhainn, an Mháthair Domhan. Tugann sé ár ndúshlán. Tuigimid go maith go bhfuil géarchéim le sonrú i measc an chomhshaoil. Conas mar a thabharfaidh an ghlúin seo aire don domhan coiteann? A Thiarna, cabhraigh linn aire cheart a thabhairt don domhan álainn seo ina mairimid.

An Mháirt (Aire)

Tá an domhan seo againne tiomanta don tomhaltachas. Nílimid sásta lenár gcuid, teastaíonn tuilleadh uainn. In aitheasc na Nollag 2015, dúirt an Pápa Proinsias go rabhamar 'ólta leis an tomhaltachas, leis an dealramh, leis an rabairne'. Tá an t-ord tosaíochta bunoscionn go hiomlán againn. San imlitir seo deir an Pápa Proinsias go bhfuil easpa tuisceana ionainn maidir leis an mbunadh comónta a bhaineann linn. Is clann amháin sinn, caithimid an todhchaí a roinnt lena chéile. Bíonn easpa comhbhá i measc daoine. Ní chaitear go leor ama ag pleanáil chun cinn maidir le húsáid na n-acmhainní nádúrtha. Bímid gafa go hiomlán ag gnó an nóiméid seo, ionas gur cuma linn an duine eile. Bíonn 'mise' níos tábhachtaí ná 'muidne'. Tá réiteach ag an bPápa Proinsias áfach. Dá ndéanfaimis an fheasacht phobail a chothú, chabhródh sé linn dearcadh úr, prionsabail chreidimh úra, slíte maireachtála úra a chothú ionainn féin. Tá sé de dhualgas orainn aire a thabhairt don timpeallacht, agus aire a thabhairt dá chéile. Iarrtar orainn athrú meoin a chur orainn féin – metanoia. Caithimid ár gcuid spriocanna a bheith in ord oiriúnach tosaíochta, iad a bheith dírithe ar fhís a roinnimid le cách, agus atá bunaithe ar ghrá, ar an dóchas, agus ar urraim don bheatha. Ba cheart go gcuimhneofaí ar an ré seo mar an uair inar léiríodh ómós úr don bheatha, tiomantas don inbhuanaitheacht, géarú ar an troid ar son an cheartais agus ar son na síochána, agus muid a bheith ag ceiliúradh na beatha go lúcháireach. Cuirimis chuige go dian agus tugaimis aire cheart don domhan coiteann.

An Chéadaoin (Faire)

Labhraíonn An Pápa Proinsias san imlitir mar gheall ar dhlúthpháirtíocht idirghlúine. Cuireann sé an cheist faoin saghas domhan a bheadh á fhágáil mar oidhreacht againn don ghlúin atá ag fás aníos. Is riachtanach an rud é aire a thabhairt don ghlúin chomhaimseartha chomh maith. Tá go leor bochtaineacht agus fulaingt le sonrú ar domhan. Éagóir mhór an domhain é nach bhfuil uisce glan le hól ag cách. Tarlaíonn sé go gcaitheann mná agus cailíní óga an domhain fhorbartha suas le ceithre huaire a' chloig in aghaidh an lae ag fáil uisce ón tobar. D'fhéadfaí an t-am seo a chaitheamh ag saothrú an oideachais sa seomra ranga. I rith na bliana seo caite, chaith muintir na hÉireann €76.5 milliún ar uisce buidéalaithe, gan aon chúis mhaith a bheith ann. Ní dhéanfar buidéal plaisteach a bhith-dhíghrádú go ceann míle bliain. An ndéanaimid talamh slán den uisce? A Thiarna, deonaigh go mbeimid fíorbhuíoch as an uisce a bhronnann tú orainn, agus nach mbeimid caifeach leis, nó an timpeallacht a thruailliú agus a thachtadh leis na buidéal phlaisteacha. Cabhraigh linn domhan glan cothrom a thógáil.

An Déardaoin (Cosaint)

I Leabhar Gheineasas deirtear linn gur sinne giollaí an Chruthaithe, de réir Dé. Tá an fhreagracht orainn féin aire a thabhairt don domhan coiteann agus é a chosaint. Ní hé sin le rá go bhfuil saorchead againn sochar a bhaint as, nó as an bpobal de réir ár dtoil féin. Tá brí agus luach ag baint le gach uile neach beo. Tugann gach aon chréatúr léargas dúinn ar aghaidh Dé, agus tá teagasc le fáil uathu. Toisc gur cruthaíodh sinn, tá sé de dhualgas orainn aire a thabhairt don domhan coiteann. Ceapann An Pápa Proinsias go bhfuil an cumas ionainn go fóill, a bheith ag obair mar chine ar son leasa an domhain choitinn. Ní hamháin go mbíonn gaol againn leis an domhan, ach go bhfuilimid gairid i ngaol don aicme bhocht chomh maith. San imlitir Laudato Si', tugtar dearcadh an Phápa Proinsias go mbaineann an téarma 'an domhan coiteann' ní hamháin leis an ngaol atá againn leis an saol nádúrtha, ach lena chéile mar phobal chomh maith. Mairimid ar scáth a chéile. Cé nach mbíonn an mianach ceart i gcónaí ionainn, tá acmhainn uasal ionainn glacadh leis na dúshláin, roghanna maithe a dhéanamh, tús úr a chur romhainn féin. Tá an cumas ionainn féachaint go géarchúiseach ar an saol, glacadh leis nach mbíonn ár mbeatha céad faoin gcéad sásúil i gcónaí, agus rún a dhéanamh tosú as an nua ar an ród oscailte. Ní féidir le córas sochaíoch ar bith sinn a dhalladh ar an mhaitheas, ar an áilleacht, ar an fhírinne, ar an gcumas a bhronn Dia orainn freagairt dhomhain a thabhairt ar an ngrásta a líonann ár gcroí. Nuair a bhímid ag tabhairt aire don domhan coiteann, tuigtear dúinn gur clann ghrámhar uilíoch amháin sinn.

An Aoine (Roinnt)

Arsa Naomh Matha, '...an duine ar mian leis bheith ina uasal eadraibh, beidh sé ina sheirbhíseach daoibh.' Is rud lárnach sa teagasc Críostaí é an 'Diakonia', nó a bheith ag freastal ar a chéile. Iarrtar orainn a leithéid a dhéanamh, agus an dea-shampla a thug Íosa dúinn a leanúint. Bímid ró-chúramach uaireanta maidir lenár sealúchas féin, maidir le bheith ag brath ar úinéireacht. An mbeifeá sásta dá dtiocfadh siblín, tuismitheoir nó caomhnóir isteach i do sheomra gan chead, nó seilbh a ghabháil ar d'fhón póca? Bíodh is go bhfuil an ceart againn réadmhaoín phríobháideach a bheith againn, caithimid breathnú ar an gceart seo i gcomhthéacs leasa an phobail. Deir An Pápa Proinsias go soiléir san imlitir go mbaineann 'morgáiste sóisialta' leis an gceart atá againn maidir le réadmhaoín phríobháideach a bheith againn. Is gá breathnú ar an leas coiteann sa domhan coiteann seo, mar an toradh tuartha a bhaineann le bheith ag roinnt. Má roinnimid lena chéile, fiú in am an ghátair, beidh sé níos fusa déileáil leis an anró. Deirtear go minic go mbíonn daonra na gcathracha móra faoi strus de bharr luas an tsaoil. Is féidir an deacracht seo a sháru trí chaidreamh bríoch a chothú i measc na gcomharsan a roinneann an domhan coiteann linn. Is leis an teaghlach is tuisce a fhoghlaimimid faoin roinnt, agus faoi ghaolta grámhara a chothú. Is é an teaghlach bun-chill na sochaí. An féidir leatsa smaoineamh ar fhíor-theaghlach, nó ar theaghlach ón teilifís ina mbíonn an grá, an fháilte, an cineáltas le sonrú ina measc? Sin an bhrí atá leis an téarma 'domhan coiteann': an chlann uilíoch, an domhan aontaithe le sprioc chomónta.

Liotúirge le haghaidh Seachtain na Scoileanna Caitliceacha 2017

(Le húsáid mar Liotúirge an Bhriathair nó mar chuid de Liotúirge na hEocairiste)

Is féidir an spás a bheadh in úsáid a mhaisiú leis na siombailí a cruinníodh don mhórshiúl nó iad a chrochadh mura mbíonn deis ann mórshiúl a reáchtáil. Bheadh siombailí an chruthaithe ar nós plandaí, uisce, coinneal lasta, íomhánna d'ainmhithe, ubh agus eile oiriúnach.)

Iomann Iontrála: Le canadh nuair a bhíonn mórshiúl shiombailí an Chruthaithe ag tarlú.

Moladh duit a Thiarna!

Deasghnáth Spréite:

(Má bhíonn sagart i láthair)

Sagart: A dheartháireacha agus a dheirfiúracha ionúine, iarraimis go humhal ar an Tiarna Dia an t-uisce seo a chruthaigh sé a bheannú. Déanfar é a spré orainn i gcúimhne an bhaiste. Cabhraigh linn le do ghrásta fanacht dílis don Spiorad a bhronn tú orainn. *Tar éis sosa ghairid, leanann sé air agus na lámha fillte aige.*

A Thiarna, a Dhia síoraí, ba é do thoil é go nglanfaí ár n-anamacha le huisce, foinse na beatha agus an ghlantacháin, ionas go mbronnfaí an bheatha shíoraí orainn. Iarraimid ort inniu a Thiarna, an t-uisce seo a bheannú ionas go mbeidh sé ar fáil mar chosaint dúinn. Déan foinse bheo an ghrásta a athnuachan ionainn, agus deonaigh go dtabharfaidh an t-uisce beannaithe seo slán ó gach galar spioradálta nó corpartha sinn, ionas gur féidir linn teacht os do chomhair le croí glan glé, le go gcuirfidh tú ar bhealach ár slánaithe sinn. Trí Chríost ár dTiarna. **Amen.**

Deasghnáth Spréite:

(Mura mbíonn sagart i láthair)

Tugtar cuireadh do na mic léinn teacht aníos agus fíor na Croise a ghearradh orthu féin agus iad ag canadh 'Lava Me Domine'.

Urnaí:

A Dhia, is de do bhunadh féin sinn ó thús ama, agus theastaigh uait go ndéanfaí clann amháin dinn. Iarraimid ort go líonfar ár gcroithe le tine do ghrá agus go ndéanfaidh tú an dúil a dhaint ionainn leas ceart ár gcomharsana a chur chun cinn. Deonaigh go dtabharfar gach duine beo go barr foirfeachta, go gcuirfear deireadh le gach aon easaontas, agus go mbonófar ionannas agus ceartas i measc na sochaí daonna trí shaibhreas na ngrásta a bhronnann tú ar chách. Sin é ár nguí chugat trinár dTiarna Íosa Críost do mhac a mhaireann agus a rialaíonn leatsa, mar aon leis an Spiorad Naomh, ina Dhia, trí shaol na saol. **Amen.**

Liotúirge an Bhriathair

An Chéad Léacht:

Sliocht as Leabhar Gheineasas (Gein 1:27–31)

Salm: Salm 104

Léitheoir: Beannaigh an Tiarna, a anam liom! A Thiarna Dia, is rómhór tú go dearfa.

An Dara Léacht:

Sliocht as an Leabhar Apacailipsis (Apac 15:1–8)

Soiscéal:

Sliocht ó Shoiscéal Mhatha (Matha 20:1–28)

Guí an Phobail:

- (1) Ar son phobal iomlán na hEaglaise. Go ndéanfar uirlisí dinn le toil Dé a chomhlánú. A Thiarna Éist Linn.
A Thiarna bí ceansa agus éist linn.
- (2) Ar son phobal an pharóiste seo. Tugaimis tacaíocht agus cabhair dá chéile an cath a throid ar son an leasa choitinn sa domhan coiteann. A Thiarna éist linn.
A Thiarna bí ceansa agus éist linn.
- (3) Ar son phobal iomlán na scoile. Deonaigh go mbeidh an t-ionannas agus dínit an duine á gcur chun tosaigh i gcónaí againn in obair an lae. A Thiarna éist linn.
A Thiarna bí ceansa agus éist linn.
- (4) Ar son na ndaoine nach bhfuil ar fónamh, bíodh sé i gcorp, i meon nó i spiorad. Beir barróg ghrámhar orthu a Dhia, agus tabhair sólas dóibh in am an ghátair. A Thiarna éist linn.
A Thiarna bí ceansa agus éist linn.
- (5) Ar son na ndaoine a fuair bás. A Thiarna éist linn.
A Thiarna bí ceansa agus éist linn.
- (6) Ar ár son féin. Deonaigh go bhfaighimid an neart ó ghrá Dé a bheith ag saothrú ar na hathruithe is gá a dhéanamh leis an domhan a shlánú. A Thiarna éist linn.
A Thiarna bí ceansa agus éist linn.

Moladh: Paidir Eocairisteach II

Machnamh: San imlitr *Laudato Si'*, tá dhá phaidir istigh ag An Pápa Proinsias, 'Guí ar son na Talún' agus 'Paidir Chríostaí in éineacht leis an gCruthú.' D'fhéadfaí úsáid a bhaint as an dá urnaí seo mar chuid den mhachnamh liotúirgeach (m.s. i ndiaidh Comaoineach nó i ndiaidh an tSoiscéil).

Ceol le hÚsáid:

1. Ag Críost an Síol (Ó Riada)
2. Gile Mo Chroí (Traid.)
3. Solas na Soilse (Liam de Noraidh)
4. Gabham Molta Bhríde (Traid)
5. Surrexit Christus (Taizé)
6. Lava Me Domine (Lécot)
7. An Spiorad Naomh Umainn (Traid)
8. Lonraigh a Íosa (Kendrick)
9. Is Maith an Bhean Muire Mhór (Traid.)
10. Seinn Aillelú (Lawton)

Comhgháir: Táimid ag fógairt do bháis a Thiarna Íosa, agus ag comóradh d'aiséirí nó go dtaga tú